

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IX./2021
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 11/2021
populárny názov	Procesný postup súdu v konaní o sťažnosti
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.08.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Povinnosťou krajského súdu v sťažnostnom konaní bolo preskúmať nielen výrok napadnutého uznesenia okresného súdu o zamietnutí obnovy konania, ale aj postup tohto súdu predchádzajúci tomuto výroku, a to najmä v kontexte sťažovateľmi konkrétne uplatnenej námietky procesnej pasivity súdu pri rozhodovaní o námietke zaujatosti podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku, ako aj z hľadiska poukazu sťažnostných námietok na potrebu považovania námietky zaujatosti proti všetkým sudcom okresného súdu za návrh na delegáciu veci.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 20. októbra 2016 v spojení s uznesením krajského súdu z 12. januára 2017 odsúdený pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona. Sťažovateľ a sťažovateľka ako jeho manželka podaním doručeným okresnému súdu 9. februára 2018 požiadali o obnovu konania v právoplatne skončenej trestnej veci sťažovateľa. Sťažovateľ vzniesol 23. augusta 2018 počas verejného zasadnutia okresného súdu do zápisnice námietku zaujatosti proti všetkým sudcom okresného súdu, ako aj proti všetkým sudcom krajského súdu, ktorá podľa spísanej zápisnice nebola nijak riešená. Okresný súd o návrhu na obnovu konania rozhodol uznesením z 23. augusta 2018 tak, že ho ako nedôvodný zamietol z dôvodu, že neboli zistené podmienky obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Proti uzneseniu okresného súdu podali sťažovatelia sťažnosť, v ktorej nerozhodnutie o podanej námietke zaujatosti namietali. Krajský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením z 29. novembra 2018 sťažovateľmi podanú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu z 23. augusta 2018 zamietol.
z odôvodnenia	17. Z predostretých stanovísk a obsahu súdnych spisov nepochybne vyplýva skutočnosť, že sťažovateľ vzniesol na verejnom zasadnutí okresného súdu 23. augusta 2018 námietku zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu, ako aj krajského súdu. Tento návrh sťažovateľa je podchytený aj zápisnične, a to v zápisnici o verejnom zasadnutí konanom 23. augusta 2018 na okresnom súde, ktorý prejednával návrh sťažovateľa na obnovu konania v prvom stupni. Okresný súd sa so sťažovateľom predneseným návrhom na delegáciu veci vysporiadal postupom podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku a oznámil mu,

	<p>že o tomto jeho návrhu (vnímanom ako námietka zaujatosti) konať nebude. Krajský súd zamietol sťažovateľom podanú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu ako nedôvodnú, pričom sa dotknutou otázkou vôbec nezaoberal, a to napriek v príslušnom smere v odôvodnení sťažnosti písomne konkretizovaným námietkam. Krajský súd pritom mal v sťažnostnom konaní preskúmať nielen výrok napadnutého uznesenia okresného súdu, ale aj jeho postup predchádzajúci tomuto výroku, a to najmä v kontexte odôvodnenia podanej sťažnosti. Bolo teda potrebné v odôvodnení rozhodnutia krajského súdu riešiť otázku potreby konania o námietke zaujatosti sudcov uplatnenej sťažovateľom v konaní pred okresným súdom, vyhodnotiť túto námietku podľa jej obsahu (vrátane vzťahu ustanovení § 31, § 32 a § 23 Trestného poriadku v jeho relevantných konzekvenciách), a tak odobriť (alebo revidovať) postup okresného súdu. Mal tak urobiť (ako už ústavný súd konštatoval) predovšetkým oproti konkrétne uplatnenej sťažnostnej námietke smerujúcej (aj) proti nešpecifikovaniu dôvodu nekonania o námietke zaujatosti okresným súdom podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku, ako aj z hľadiska poukazu sťažnostných námietok na potrebu považovania námietky zaujatosti proti všetkým sudcom okresného súdu za návrh na delegáciu veci. Popísanú potrebu postupu krajského súdu v konaní o sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nemožno (namiesto pôvodného mlčania) až <i>ex post</i> (v konaní o ústavnej sťažnosti) nahrádzať úvahou o celkovom nekonaní o námietke zaujatosti podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku, keďže konanie (vrátane eventuálnej procesne neprípustnej pasivity) okresného súdu bolo predmetom sťažnostného prieskumu krajského súdu. Jeho závery bolo potrebné (v potrebnom rozsahu) vyvodiť a náležite odôvodniť už v trestno-procesnom konaní o sťažnosti a sťažovateľovi dať na ním položenú otázku (týkajúcu sa samotného základu rozhodovania o obnove konania) primeranú odpoveď.</p> <p>18. Tým, že tak krajský súd nekonal, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 36 ods. 1 listiny, ako to zodpovedá časti 1 výroku tohto nálezu.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva : Kulnev proti Rusku z 18. 3. 2010, sťažnosť č. 7169/04, Rudan proti Chorvátsku z 13. 9. 2001, sťažnosť č. 45943/99, Callaghan proti Spojenému kráľovstvu z 9. 5. 1985, Décisions et rapports, č. 60 , Ústavný súd Slovenskej republiky: uznesenie sp. zn. IV. ÚS 382/09 z 21. októbra 2009</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	<p>súd-procesný postup práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu rozhodnutie-odôvodnenie trestné konanie-obnova konania v trestnom konaní</p>

spisová značka	IV. ÚS 303/2021
populárny názov	Selektívna právna argumentácia súdu
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.08.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 4 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 127 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	Rozhodnutie všeobecných súdov, v ktorom sa selektívne pridŕžajú jednej línie právnej

	argumentácie (uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 549/2011), a žiadnym spôsobom sa nevyjadria k námietkam sťažovateľov poukazujúcich na novšiu aktuálnu judikatúru EŠLP založenú na iných právnych záveroch, je zaťažené nedostatkom riadneho odôvodnenia podstatnej námietky a zakladá dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) vystupovala ako poškodená v trestnom konaní začatom 30. septembra 2005, ktoré bolo prerušené uznesením z 23. augusta 2012, keďže sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 549/2011-13 z 13. decembra 2011 bola ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na spravodlivý súdny proces v uvedenom trestnom konaní odmietnutá, pretože v uvedenom konaní sťažovatelia nemali status poškodenej osoby, sťažovateľka obchodná spoločnosť mala status poškodenej osoby, ale v konaní nedošlo k vzneseniu obvinenia proti konkrétnej osobe.</p> <p>Sťažovatelia sa 9. marca 2011 obrátili na okresný súd so žalobou o zaplatenie nemajetkovej ujmy a náhrady škody proti Slovenskej republike ako žalovanej (ďalej aj „zúčastnená osoba“) z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v dôsledku nesprávneho úradného postupu spočívajúceho vo vzniku zbytočných prieťahov v predmetnom trestnom konaní. Okresný súd rozsudkom z 5. februára 2015 zamietol žalobu sťažovateľov, pre nesplnenie podmienok vzniku zodpovednosti za škodu, pretože v trestnom konaní nedošlo k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, v ktorom poukázali na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej okamihom, keď škoda vznikla, resp. okamihom, keď bolo trestné stíhanie začaté, nadobúda poškodený status poškodeného v trestnom konaní podľa § 46 ods. 1 TP.</p> <p>Krajský súd v poradí tretím rozsudkom zo 16. januára 2019 potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým bola žaloba zamietnutá. V poradí prvý rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 311/2015-372 z 2. novembra 2015</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodili z § 420 písm. e) a f) CSP.</p> <p>Ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľov odmietnuté z dôvodov podľa § 447 písm. c) a f) CSP.</p>
z odôvodnenia	<p>30. Z pohľadu ústavného súdu je ale problematická argumentačná línia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu vychádzajúca z uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 549/2011, ktoré nadvязovalo na skoršiu judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06, III. ÚS 254/2010), a to z dôvodu, že sťažovatelia už v odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie poukázali na odlišný právny názor prezentovaný judikatúrou EŠLP. Nešlo teda o spochybenie právneho názoru konajúceho súdu z dôvodu, že sa s ním strana konania nestotožňuje, ako konštatoval najvyšší súd v bode 17 svojho rozhodnutia. Z pohľadu ústavného súdu išlo o relevantnú námietku spochybňujúcu podstatu rozhodnutia všeobecných súdov, na ktorú sťažovatelia nedostali žiadnu relevantnú odpoveď.</p> <p>31. Aj keď v podanom odvolaní sťažovatelia neuviedli konkrétne rozhodnutie EŠLP, z ktorého vychádzal ich právny názor, existovala aj skoršia judikatúra EŠLP posudzujúca otázku momentu čerpania záruk v zmysle práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v trestnom konaní poškodenou osobou, aj keď nebolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe.</p> <p>32. Išlo o rozhodnutie Bíro proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 57678/00 z 27. júna 2006, v ktorom sa posudzovala dĺžka konania už od podania trestného oznámenia bez ohľadu na to, či následne došlo k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe, EŠLP vyslovil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru. Následne EŠLP prijal rozhodnutie vo veci Loveček a ďalší proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 11301/03 z 21. decembra 2010, podľa ktorého:</p> <p>33. Pokiaľ ide o dotknuté slovenské prípady, Súd poznamenáva, že akonáhle je podané trestné oznámenie, slovenské orgány činné v trestnom konaní sú povinné ho prešetriť (pozri Bíro, citované vyššie, ods. 44). Akonáhle si poškodení uplatnia svoje nároky v trestnom konaní, majú právo na to, aby o ich nárokoch bolo rozhodnuté v primeranej lehote (pozri Krumpel a Krumpelová, citované vyššie, ods. 48). Súd ďalej poznamenáva,</p>

	<p>že uplatnenie takéhoto nároku v trestnom konaní nepredstavuje len prekážku litispencie, ale prerušuje plynutie premlčacej lehoty. Je pravdou, že trestné súdy sú za istých okolností oprávnené rozhodnúť o účasti poškodeného v trestnom konaní a môžu odkázať poškodeného na občianskoprávny súd. Akonáhle je účasť poškodených vylúčená z trestného konania, môžu si uplatniť svoje nároky na náhradu škody pred občianskoprávnymi súdmi, keď opäť začína plynúť premlčacia lehota.</p> <p>34. Súd konštatuje, že osoby ktoré si správne uplatnili svoje nároky na náhradu škody v trestnom konaní, sú oprávnené požívať záruky článku 6 ods. 1 Dohovoru počas obdobia predchádzajúceho rozhodnutiu o ich ďalšej účasti v takom konaní ako poškodených (ibid., ods. 40). Občianskoprávne nároky poškodených na náhradu škody sú súčasťou trestného konania až do prijatia takéhoto rozhodnutia. Súd preto má pôsobnosť ratione materiae preskúmať ich námietky podľa článku 6 ods. 1 na prieťahy, ku ktorým došlo počas toho, ako bol občianskoprávny nárok sťažovateľa súčasťou trestného konania bez ohľadu na to, či akékoľvek následné rozhodnutie skončilo túto situáciu.“</p> <p>35. V nadväznosti na citované rozhodnutie bolo vydané rozhodnutie ESLP vo veci Javor a Javorová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 42360/10 z 15. septembra 2015, na ktoré odkazovali aj sťažovatelia v rámci dovolacieho konania.</p> <p>36. Všeobecné súdy nevenovali tejto argumentácii sťažovateľov žiadnu pozornosť, selektívne sa pridžali jednej línii právnej argumentácie (uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 549/2011), pričom sa žiadnym spôsobom nevyjadřili k námietke sťažovateľov, čím zaťažili svoje rozhodnutia nedostatkom riadneho odôvodnenia podstatnej námietky.</p> <p>37. Dovolací súd v napadnutom uznesení neidentifikoval tento nedostatok, bez konkrétneho vysvetlenia aplikovateľného na prípad sťažovateľov konštatoval, že rozhodnutia nižších súdov sú dostatočne odôvodnené, a podporne vyslovil, že aj prípadný nedostatok odôvodnenia nezakladá dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, s čím sa rovnako ústavný súd z už uvedených dôvodov (IV. ÚS 372/2020) nestotožňuje. Okrem toho je potrebné zvýrazniť, že právne posúdenie veci odvolacím súdom bolo v časti existencie nesprávneho úradného postupu odlišné od právneho posúdenia, ktoré vyslovil okresný súd, preto nemožno úplne akceptovať ani záver, že tieto rozhodnutia je potrebné vnímať ako jeden celok.</p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>Rozhodnutia ESLP: Loveček a ďalší proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 11301/03 z 21. decembra 2010</p> <p>Perez proti Francúzsku [VK], č. 47287/99, ods. 67 – 70, ECHR 2004-I;</p> <p>Krumpel a Krumpelová, sťažnosť č. 56195/00 z 5. júla 2005, ods. 39 – 41,</p> <p>Bíro proti Slovenskej republike, č. 57678/00, ods. 44 – 45, 27. jún 2006</p> <p>Javor a Javorová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 42360/10 z 15. septembra 2015</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>rozhodnutie-odôvodnenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prístup k súdu prieťahy v konaní-vo vyšetrovaní</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.